

Innst. 354 L

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 121 L (2009-2010)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven)

Til Stortinget

Sammendrag

Miljøverndepartementet foreslår i proposisjonen lov om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven).

Loven skal bidra til god og effektiv tilgang til offentlig geografisk informasjon (geodata) for offentlige og private formål. For å nå dette målet, er det nødvendig å befeste samarbeidet om deling av geodata mellom virksomheter med offentlige oppgaver, og sikre videre utvikling og drift av den nasjonale infrastrukturen for geografisk informasjon.

Loven gjennomfører også europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/2/EF av 14. mars 2007 om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (INSPIRE). Direktivet er tatt inn i EØS-avtalen med forbehold om Stortingets godkjenning, jf. Prop. 120 S (2009–2010).

INSPIRE-direktivet krever at landene oppretter og driver et nett av elektroniske tjenester for søking, visning, nedlasting, omforming og aktivering av geodata. Tjenestene skal være tilgjengelige for allmennheten og gjøre det mulig for offentlige myndigheter å dele data på tvers av organisatoriske og geografiske skiller. Direktivet skal gjennomføres skrittvis fram til 2019.

Direktivet medfører en ikke ubetydelig utvidelse av tilgangen til offentlig informasjon ved at spesifiserte geodata skal være allment tilgjengelig via elektroniske tjenester på Internett døgnet rundt.

Departementet mener at det ligger vel til rette for å basere gjennomføringen av direktivet på det samarbeidet som allerede er etablert gjennom Norge digitalt, og som er et samarbeid mellom kommuner, statlige etater, store offentlige brukere av geodata og andre virksomheter som leverer data til den geografiske infrastrukturen.

Samarbeidet i Norge digitalt er i prinsippet frivillig og er regulert gjennom gjensidige avtaler. Samarbeidet omfatter i dag vel 600 parter. Det inkluderer alle landets kommuner med ett unntak, alle fylkeskommunene og fylkesmannsembetene, ca. 40 statlige etater, Telenor ASA (nettdelen) og over 100 energibedrifter (nettselskaper). Oslo kommune er ikke part, men deltar i enkelte rådgivende organer.

Departementet foreslår at geodataloven skal omhandle de prinsipielle sidene knyttet til koordineringen av den geografiske infrastrukturen, herunder deling av geodata og tilgang til geodatatenester. Detaljerte og tekniske bestemmelser om infrastrukturen er det mer hensiktsmessig å gi i form av forskrifter. Departementet legger til grunn at den praktiske gjennomføringen av samarbeidet om infrastrukturen i hovedsak organiseres gjennom forvaltningssamarbeidet Norge digitalt på avtalebasert grunnlag som i dag.

Departementet foreslår at loven – i likhet med INSPIRE-direktivet – ikke bør ha bestemmelser om etablering eller vedlikehold av data. Plikten til å etablere og vedlikeholde data bør fortsatt reguleres gjennom ordinær etatsstyring i stat og kommune, eventuelt basert på sektorlov på områder der det er gitt slik lovgivning, f.eks. matrikkellova.

Departementet mener at rollen til Statens kartverk innenfor infrastrukturen først og fremst er av koordinerende art, og det foreslås derfor å benevne denne oppgaven som nasjonal geodatakoordinator.

Departementet foreslår at loven i utgangspunktet ikke går lengre enn INSPIRE-direktivet i spørsmålet

om hvilke virksomheter som skal dele data og tjenester. Etter direktivet er dette:

- statlig eller annen offentlig forvaltning, herunder offentlige rådgivende organer, på nasjonalt, regionalt eller lokalt plan;
- fysiske eller juridiske personer som utfører offentlige forvaltningsoppgaver i henhold til nasjonal lovgivning, herunder særskilte oppgaver, virksomhet eller tjenester i forbindelse med miljøet.

Departementet foreslår ingen vesentlige endringer i gjeldende rammebetingelser for betaling for offentlige geodata. Hovedregelen er at offentlige geodata som annen offentlig informasjon, skal være gratis tilgjengelig, jf. regler om betaling i offentleglova og miljøinformasjonsloven. Et viktig unntak gjelder for basis geodata hvor finansiering av etablering og vedlikehold er delvis brukerfinansiert.

Departementet viser til at gjennomføringen av INSPIRE-direktivet vil medføre økte kostnader for Statens kartverk og om lag 25 andre berørte fagetater med ansvar for geodata omfattet av loven. Miljøverndepartementet vil dekke kostnader forbundet med tiltak rettet mot kommunesektoren. De økte kostnadene er til sammen anslått til ca. 32 mill. kroner per år, herav ca. 17 mill. kroner per år forbundet med tiltak rettet mot kommunesektoren.

Framdriften og de økonomiske konsekvensene for berørte statlige myndigheter og kommunesektoren vil bli vurdert i de årlige budsjettprosessene og forelagt Stortinget i de årlige statsbudsjettene.

Det er i proposisjonen gjort detaljert rede for INSPIRE-direktivet, og om implementering av direktivet i norsk rett.

Departementet foreslår i proposisjonen i tillegg noen redaksjonelle endringer i andre lover med sikte på å rette opp utilsiktede virkninger knyttet til iverksettingen av matrikkellova 1. januar 2010.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Rune Henriksen, Marianne Marthinsen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Eirin Kristin Sund, fra Fremskrittspartiet, Oskar Jarle Grimstad, Henning Skumsvoll og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, viser til Prop. 120 S (2009–2010) om Stortingets god-

kjenning av INSPIRE-direktivet, hvor deling av data og tjenester mellom offentlige myndigheter står sentralt. Direktivet understreker i tillegg betydningen av å kunne dele data mellom naboland.

Geodataloven skal bidra til god og effektiv tilgang til offentlig geografisk informasjon for offentlige og private formål, og er en oppfølging av direktivet. Komiteen er opptatt av at bedre tilgang til geodata er en forutsetning for en god miljøpolitikk og forvaltning, og vil understreke at nasjonal infrastruktur for geografisk informasjon har stor betydning for en rekke samfunnsområder. Erfaringene med Norge digitalt hvor kommuner, statlige etater, store offentlige brukere og andre virksomheter samarbeider om å levere geodata er gode, og komiteen ser at prinsippene for direktivet allerede føyer seg godt til gjeldende norsk politikk.

Komiteen merker seg at INSPIRE-direktivet vil gjennomføres skrittvis fram mot 2019.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven)

§ 1 Formål

Loven skal bidra til god og effektiv tilgang til offentlig geografisk informasjon (geodata) for offentlige og private formål.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder for virksomheter i riket, herunder Jan Mayen. Kongen kan gi forskrifter om lovens anvendelse for virksomheter på Svalbard og i de norske bilandene.

Loven gjelder for spesifiserte geodata i elektronisk form og tilhørende geodatatjenester som vedrører norsk landterritorium, herunder Svalbard og Jan Mayen, de norske bilandene, norsk territorialfarvann, norsk kontinentalsokkel og havområder opprettet med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone §§ 1 og 5. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvilke geodata og geodatatjenester som omfattes, herunder om dataenes saklige og geografiske avgrensning.

§ 3 Nasjonal geodatakoordinator

En nasjonal geodatakoordinator skal koordinere arbeidet med landets infrastruktur for geografisk in-

formasjon, herunder deling av spesifiserte geodata mellom deltakende virksomheter. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om nasjonal geodatakoordinators oppgaver og organisering.

§ 4 Deltakende virksomheter

Følgende virksomheter skal, så langt disse produserer, bruker eller forvalter spesifiserte geodata, delta i infrastruktur for geografisk informasjon etter loven her:

- a) statlige, kommunale og fylkeskommunale organ
- b) andre forvaltningsorgan og offentlige rådgivende organ
- c) andre rettssubjekter som utfører offentlige forvaltningsoppgaver i henhold til lov.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om deltakende virksomheter, herunder bestemme at andre virksomheter som utfører forvaltningsoppgaver, eller har geodata eller geodatatjenester som kan forbedre samfunnets tilgang til geografisk informasjon, skal omfattes av bestemmelsene i loven her.

§ 5 Offentlige geodatatjenester

Deltakende virksomheter skal for spesifiserte geodata opprette og drive et felles nett av offentlige søketjenester, visningstjenester, nedlastningstjenester, omformingstjenester og aktiveringstjenester.

Deltakende virksomheter kan etter avtale overlate til andre å opprette og drive tjenestene på sine vegne.

Søketjenestene skal være gratis tilgjengelige for allmennheten.

Tilgang til geodata fra offentlige geodatatjenester gjelder med de begrensninger som følger av bestemmelser gitt i eller i medhold av lov.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om offentlige geodatatjenester, herunder om tilgang til tjenestene og betaling for bruk av tjenestene.

§ 6 Deling av geodata

Deltakende virksomheter skal gjennomføre nødvendige tiltak for å dele spesifiserte geodata gjennom en felles infrastruktur for geografisk informasjon. Tiltakene skal gjøre det mulig for deltakende virksomheter å få tilgang til, utveksle og bruke geodata sett og geodatatjenester.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om deling av spesifiserte geodata, organisering og regulering av samarbeidet om delingen av geodata, herunder om betaling mellom deltakende virksomheter, overvåking av den geografiske infrastrukturen og rapportering om gjennomføringen av loven.

§ 7 Internasjonal datadeling

Nasjonal geodatakoordinator kan inngå avtale med offentlige myndigheter fra andre EØS-stater og EU- og EØS-institusjoner om deling av spesifiserte geodata og tilhørende tjenester. Tilsvarende avtale kan inngås med organ opprettet ved internasjonale avtaler som Norge er part i.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om deling av geodata med internasjonale institusjoner og virksomheter i andre land.

§ 8 Harmonisering, samvirksomhetsevne og dokumentasjon av data og tjenester (metadata)

Deltakende virksomheter skal gjøre spesifiserte geodata og tilhørende offentlige geodatatjenester tilgjengelig i harmonisert form slik at data og tjenester kan samvirke.

Deltakende virksomheter skal framstille tilhørende dokumentasjon (metadata) og holde denne oppdatert.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om harmonisering, samvirksomhetsevne og dokumentasjon av data og tjenester (metadata).

§ 9 Forholdet til forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder så langt den passer for virksomhet etter loven her.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om saksbehandling og klage, herunder om avgjørelser som kan påklages selv om de ikke regnes som enkeltvedtak.

§ 10 Ikraftsetting og overgangsregler

Loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer.

Departementet kan gi nærmere overgangsbestemmelser.

§ 11 Endringer i andre lover

Fra den tiden loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 17. juni 2007 nr. 101 om eigedomsregistrering (matrikkellova) blir følgende endringer gjort:

Overskriften til § 9 skal lyde:

§ 9 Kven som kan krevje matrikkelføring av ny matrikkeleining *o.a.*

§ 34 første ledd andre punktum skal lyde:

Merking og måling er ikkje nødvendig for grenser som er tilfredsstillande merkte og koordinatbestemte i tidlegare forretning eller sak for jordskifte-

retten, eller *når det er løyve til dette* etter § 10 fjerde ledd.

§ 46 første ledd bokstav f skal lyde:

f) tildeling av offisiell adresse med heimel i § 21,

§ 46 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om klage, *under dette om kva for vedtak som kan påklage* sjølv om dei ikkje blir rekna som enkeltvedtak.

§ 52 nr. 9 om endring av §§ 24 og 29 i lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. (jordskifteloven) oppheves.

§ 52 nr. 12 om endring av § 2-6 i lov 3. juli 1992 nr. 93 om avhending av fast eigedom (avhendingslova) oppheves.

2. I lov 3. juli 1992 nr. 93 om avhending av fast eigedom (avhendingslova) skal § 2-6 første ledd lyde:

Det gjeld òg kostnadene til *oppmålingsforretning og matrikkelføring*, og sakkunnig hjelp til dette.

3. I lov 23. mai 1997 nr. 31 om eierseksjoner (eierseksjonsloven) skal § 8 første ledd lyde:

Kommunen kan nekte seksjonering av eiendom som senest seks måneder etter at seksjoneringsbegjæringen er mottatt av kommunen, omfattes av vedtak om utbedringsprogram, *reguleringsplan som bestemmer at det i området der eiendommen ligger skal gjennomføres omforming og fornyelse*, eller midlertidig forbud etter plan- og bygningsloven § 13-1.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 9. juni 2010

Erling Sande

leder

Marianne Marthinsen

ordfører